

කෘමීන් ගිලිහ පැළෑටි

සතුන් ශාක මත යැපෙන බව ඔබ ඉතා කුඩා අවධියේ සිට ම දන්නා දෙයකි. එහෙත්, තම පෝෂණ අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා කෘමීන් ආහාරයට ගන්නා ශාක ඇති බව ඔබ දන්නෙහිද? මේවා අප හඳුන්වන්නේ මාංශ භක්ෂක ශාක යනුවෙනි. මෙවැනි ශාක ඉතා සීමිත සංඛ්‍යාවක් පමණක් පෘථිවියේ දැකිය හැකි අතර බාඳුරා, නිල්මොණරැස්ස හා කඳුලැස්ස ශාක විශේෂ මේ සුවිශේෂී පැළෑටි අතරට එක්වන උදාහරණ ලෙස දැක්විය හැකිය. විශේෂ පෝෂණ ක්‍රමයක් පෙන්වන මේ ශාකවල කෘමීන් ආකර්ෂණය කරගැනීමටත්, උගුල් අටවා එවුන් අල්ලාගැනීමටත් විකරණය වූ උපාංග සහජයෙන්ම ලද ඒවාය.

සිසිල් තෙත්බිම් පරිසරවල හමුවන *Nepenthaceae* කුලයට අයත් බාඳුරා ශාකය *Nepenthus distillatoria* ඔබ බොහෝ දෙනෙකුට නුහුරු එකකි. සිහින් වැල් වර්ගයක් ලෙසින් දිස්වන මෙහි කඳට සවි වූ දිගටි පත්‍ර බොහෝ විට කෙළවර වන්නේ පහුරක් හරහා එයට සම්බන්ධවන දිගටි සිලින්ඩාකාර කෙණ්ඩියකිනි. සැබැවින්ම මේ සියලු කොටස් බාඳුරා පත්‍රයේ සුවිශේෂී හැඩගැසීමකි. බාඳුරා කෙණ්ඩිය ස්වභාව ධර්මයේ අපුරු නිපැයුමකි. මේරූ විට රත් පැහැයට හුරු කොළ පැහැගන්නා, අඟලක් තරමේ මහත, අඟල් 3-4 පමණ දිගැති මේ කෙණ්ඩියේ නිදහස් කෙළවර කුඩා පියනකි. කෙණ්ඩිය මෝරන විට දී පියන යන්තමින් එසවෙන අතර කෙණ්ඩිය තුළ එන්සයිම අඩංගු පීර්ණ යුෂ එක්කාසු වීම සිදුවේ. කෙණ්ඩියේ ශාක පටක මගින් සුවය වන මේ යුෂ කෘමියෙකු ජීවිතක්ෂයට පත්කිරීමට සමත්ය.

කෙණ්ඩියේ සුවඳට ආකර්ෂණය වන කෘමීන් කෙණ්ඩියේ ඉහළට එසවී

අැති පියන අතරින් යද්දී එතුළට වැටෙති. කෙණ්ඩිය මුඛයේ අැති කෙඳි වැනි උපාංග නිසා එතුළට වැටුණු කෘමියාට ඉහළට පැමිණ කෙණ්ඩියෙන් පිටතට ඒම අපහසු වෙයි. පීර්ණ යුෂ හා ගැටී මියයන කෘමියාගේ දේහය පීර්ණය කර ශාකයට අවශ්‍ය ඛනිජ ලවණ හා ප්‍රෝටීන වර්ග අවශෝෂණය කරගැනීම සිදුවන්නේ ඉන් පසුවය.

මේරූ බාඳුරා කෙණ්ඩිය

කඳුලැස්ස (*Drosera burmani*)
ශාකය

තිල්මොණරැස්ස
ශාකය

කඳුලැස්ස ශාකය තරමින් ඉතා කුඩාවුවද, එයට වඩා ප්‍රමාණයෙන් විශාල කෘමියෙකු වුවද අල්ලා ගැනීමට එය සමත්ය. රත්පැහැ වර්ණයෙන් දිස්වෙන කඳුලැස්ස ශාක විශේෂ තුනක් ශ්‍රී ලංකාවේ දැකිය හැකිය. Droseraceae කුලයට අැතුළත් වූ *Drosera burmannii*, *Drosera peltata* සහ *Drosera indica* යන උද්භිද විද්‍යාත්මක නම්වලින් ඒවා හැඳින්වේ. දූෂණය නොවූ තෙත් බිම් පරිසරවලට සීමා වී අැති මේවා ව්‍යාප්ත වී අැත්තේ ලංකාවේ ප්‍රදේශ කිහිපයක පමණි.

කඳුලැස්ස ශාකයේ පත්‍ර එක තැනකට එක්කාසු වී තිබෙනු දැකගත හැකිය. ප්‍රමාණයෙන් කුඩා වුවද විකරණය වීම අතින් උසස් තත්වයක පවතින මේ පත්‍රයේ ආරය වටා පිහිටන දිගටි කෙඳි වැනි ග්‍රාහිකා රාශියකි. ඒවායෙන් සුවය කරන ශාක යුෂ බිංදු ලෙස එහි රැඳීම නිසා කෘමීන් ඒ වෙත ආකර්ෂණය වෙයි. කෘමියාගේ ස්පර්ශය ලද පළමු මොහොතේදී ම කෘමියා හිරකරගනිමින් ග්‍රාහිකා හකුලා ගන්නා කඳුලැස්ස ශාකය ග්‍රාහිකාවලින්

තවදුරටත් සුවය කරන පීර්ණ යුෂ උපකාරී කරගනිමින් කෘමියා මරණයට පත්කර, පීර්ණය වුවාට පසු නයිට්‍රජන් සංයෝග හා ඛනිජ ලවණ උරාගනී.

Lentibulariaceae ශාක කුලයට අතුළත් කෘමි භක්ෂක නිල්මොණරැස්ස (*Utricularia*) ශාකය ද නිතර ජලයෙන් යටවන තෙත්බිම් හා නොගැඹුරු දියේ ගිලී වැඩෙන කුඩා ශාකයකි. ඉතා සියුම් කෙඳි ලෙසට අතුබෙදී ඇති ශාක කඳ හා පත්‍ර අතර පිහිටන සිදුර වටා ඇති සියුම් කෙඳිතිවල කෘමියෙකු ගැටෙන විට ආශයිකා සිදුර විවෘත වී එතුළට ජලයත් සමඟ ම කෘමියා ඇදගැනීම ඉතා සුක්ෂ්ම ආකාරයට සිදුවන්නකි. ආශයිකාව තුළට කෘමියා වැටුණු පසු එහි සිදුර වැසී යන බැවින් කෘමියා ආශයිකාව තුළදී රඳවා පීර්ණය කරගැනීමට ශාකයට ඉතා පහසු වේ.

මේ අයුරින් කෘමීන් ගිල ගැනීමට ශාක පෙන්නවන ස්වාභාවික යාන්ත්‍රණය අප පුද්ගලයට පත්කරයි. අද අප භාවිතාකරන නොයෙකුත් ඉලෙක්ට්‍රොනික් පරිපථ හා සම්බන්ධ කෘත්‍රිම යාන්ත්‍රණ හා සැසඳීමේ දී ස්වාභාව ධර්මයෙන් මිනිතලයට දායාද කර ඇති මෙවැනි ස්වාභාවික යාන්ත්‍රණ සතු ශාක විශේෂවලට ලැබෙන්නේ මිල කළ නොහැකි වටිනාකමකි. මිනිස් ක්‍රියාකාරකම් තුළින් පරිහානියට පත්වන තෙත්බිම් පරිසර පද්ධතිවලට විශේෂිත මෙවන් ශාකවල පැවැත්ම ආරක්ෂා කළ හැකි වන්නේ පරිසරය ආරක්ෂා කළහොත් පමණය.